

حادثه پادگان ملارد و لزوم توجه به اطلاع رسانی علمی

سعید محمد جعفری

پژوهشگر و مدرس ارتباطات بین الملل کاربردی

در این زمینه، قبل از هر چیز، باید روی این نکته تاکید به عمل آید، حوادثی که در پایگاه های نظامی اتفاق می افتد، حتی بسیار کوچک، در هر کشوری که در این سیاره خاکی وجود داشته باشد، از پیشرفته ترین تا کمتر توسعه یافته ترین، تابع نظام حفظ ارزش های امنیتی است و به همین منظور

حادثه پادگان ملارد که باعث شهادت جمعی از اعضای سپاه پاسداران شد، به لحاظ اطلاع رسانی علمی چندان مورد توجه قرار نگرفت و همین موضوع گسترش شایعات غیر واقعی میان توده های نا آگاه مردم در داخل و سوءاستفاده شبکه پیچیده اطلاع رسانی بین المللی را فراهم آورد.

نمی‌توان و نباید انتظار داشت تا مثلاً بلافاصله پس از وقوع، امکان بازدید خبرنگاران و عکاسان و تصویر برداران را از محل حادثه، به وجود آورد!

ولی در کنار این موضوع باید به این نکته هم توجه کرد که اطلاع رسانی مانند فعالیت‌های تحقیق و توسعه‌ای که در حوزه دفاعی به عمل می‌آید، بر خلاف نظر اهل غیر فن، خود دانشی است که تسلط به آن می‌تواند در راستای حفظ تمامیت ارضی و بالا بردن ضریب بقاء نظامی، سیاسی، اجتماعی و فرهنگی یک کشور، نقش کلیدی داشته باشد. در مورد حادثه پادگان ملارد، آنچه که در حوزه اطلاع رسانی صورت گرفت، صرفاً به بیان اطلاعاتی از سوی سخنگوی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، محدود می‌شد.

اینگونه شیوه اطلاع رسانی، به ویژه با توجه به وسعت صدای انجاری که تا کیلومترها آنطرف‌تر شنیده و لرزش‌هایی که احساس شد، شرایطی ایجاد کرد تا شایعاتی غیر واقعی در استان‌های تهران و البرز گسترش یابد و شبکه‌های خبری بین‌المللی و پایگاه‌های اینترنتی خارج از کشور هم برداشت‌های خود را با اطلاعات منتشر شده در هم آمیزند و به رواج بیشتر این شایعات، به صورت هدفمند، مطابق با امیال و آرزوهای مخرب خود، کمک کنند.

متأسفانه در این میان، نه روابط عمومی سپاه پاسداران، نه روابط عمومی شورای عالی امنیت ملی، نه هیچ یک از خبرگزاری‌ها و رسانه‌های داخل کشور، در صدد بر نیامدند تا با اندکی کار علمی و بروز خلاقیت، از گسترش شایعات جلوگیری کنند.

یادمان باشد، پیشرفت فناوری‌های ارتباطی، فقط شرایط افزایش سرعت و گسترش جامعه آماری گیرندگان پیام ایجاد نکرده، بلکه این فناوری‌ها در خدمت بالا بردن کیفیت پیام نیز قرار دارد. مقوله‌ای که باید به آن توجه جدی شود.

حادثه پادگان ملارد، به یقین اولین حادثه از این نوع نبوده و منحصر به ایران و آن هم سپاه پاسداران نمی‌شود. تاریخ از زمان اختراع دینامیت توسط «آلفرد نوبل» تا «ورنر فن براون» که در ردیف طراحان اولیه موشک به شمار می‌رود، حوادث مشابه فراوانی را ثبت کرده است. حوادثی که کار با مواد منفجره هم در حوزه‌های نظامی و هم در حوزه‌های غیر نظامی را می‌پوشاند.

حوادث فوق‌البته با درجات کم یا زیاد از زمان نوبل تا به امروز در همه کشورها اتفاق افتاده‌اند و قربانی گرفته‌اند؛

قربانیانی که بسیاری اوقات دانشمندان برجسته‌ای در قلمرو غیر نظامی یا فرماندهانی مجرب در قلمرو نظامی بوده‌اند.

به عنوان نمونه در این زمینه، می‌توان از حوادث انفجار در سکوی پرتاب راکت‌های بالا برنده فضایی یا سفینه‌های فضایی هنگام برخاستن از سطح زمین و یا فرود هنگام بازگشت، در طی افزون بر نیم قرن فعالیت‌های فضایی سرنشین‌دار در کشورهای آمریکا و روسیه نام برد. حوادثی که منجر به از دست رفتن شماری از توانمندترین انسان‌های روی زمین به لحاظ علمی و سرمایه‌های هنگفت مادی و معنوی شد.

در مورد حادثه پادگان ملارد، چنانچه دست اندرکاران مسئول اطلاع رسانی با بروز قدری خلاقیت و جستجو در اینترنت که در انتها خبر خود کخ به طور معمول به ذکر سابقه (Background) اختصاص پیدا می‌کند و متأسفانه اصحاب رسانه‌ای، در اکثر موارد به آن بی‌توجهند، برای افزایش سطح آگاهی‌های عمومی به فهرست کردن و دادن اطلاعاتی اندک در مورد شماری از حوادث مشابهی می‌پرداختند که طی سال‌های اخیر، در گوشه و کنار دنیا رخ داده بود، قطعاً سهم موثری در جلوگیری از گسترش شایعات غیر واقعی، بر عهده می‌گرفتند.

نکته‌ای در این جا نباید از آن غافل بود و بسیار مهم است، عملکرد دستگاه‌های اطلاع رسانی بین‌المللی را شامل می‌شود که بر خلاف حوادث مشابهی که به ویژه در کشورهای صنعتی روی می‌دهد و بلافاصله «Chronology» یا «وقایع نگاری تاریخی» از آن را به منظور عادی جلوه دادن حادثه، روی خروجی‌های خود قرار می‌دهند و در مورد حادثه ملارد از این کار به عمد خودداری کردند و فقط به ذکر وقوع حادثه مشابهی در خرم‌آباد در سال گذشته پرداختند. آن‌ها به خوبی می‌دانستند، انتشار این وقایع نگاری تاریخی باعث خواهد شد تا توده‌های مردم متوجه شوند که هیچ چیز غیر عادی و منحصر به فرد در ایران، اتفاق نیافتاده و موضوع حتی در کشورهای پیشرفته هم مسبوق به سابقه است.

از یاد نبریم، امروز اطلاع رسانی صنعتی است که در کنار صنعت رسانه، صنعت روابط عمومی، صنعت روزنامه نگاری و صنعت تبلیغات و به عنوان جزئی از «صنایع خلاق» جایگاه رفیعی را به خود اختصاص می‌دهد. جایگاهی که در برخی اوقات مانند حادثه پادگان ملارد با امنیت ملی پیوند می‌خورد و توجه به آن، توجه به ضریب بقاء یک کشور به حساب می‌آید.

